

FOGARAS ÉS VIDÉKE

Társadalmi, szépirodalmi és közgazdasági hetilap.

Előfizetési ár:
Helyben házhoz hordva, vidékre postán küldve:
Egész évre 8 Kór., félévre 4 K., 1/4 évre 2 K.
Egyes szám ára 16 fillér.

Megjelenik hetenkint egyszer: vasárnap.
Szerkesztőség és kiadó-hivatal: Thierfeld D. könyvkereskedése.

A hirdetések díját jutányosan számítjuk.
Nyílt tér: soronként 20 fill.
Hirdetések és Nyílt tér díja előre fizetendő.
Kéziratokat nem adunk vissza.

Fixa ideák. Elérhetetlen tervek.

— Kir. törvényszék. Pénzügyigazgatóság. —

Irta: HALMY GYULA.

Nem egyszer hallottuk azt a drámai szigorral kimondott kritikát, hogy sokszor: „fixa ideákat, elérhetetlen eszméket, terveket“ pengetünk lapunk hátsólapjain. Ilyen pl: a kir. törvényszék, pénzügyigazgatóság! ami soha sem lesz Fogarason, mert egyszerűen nem lehet, de azt nem indokolják meg, hogy miért nem lehet!? Különösen az előbbi az az idehozhatatlan valami. Sok minden lehet, csak akaraterő, kitartás és szilárd elhatározás kell hozzá. Ha nem mozgolódunk, nem piszkáljuk folytonosan a lapban: elalszik s nem lesz belőle semmi.

Pl: Jászberényben valaha kir. törvényszék volt, de mivel Szolnok lett Jásznagykunszolnok megye központja, a megye székhelye, évtizedekkel ezelőtt elvették Jászberénytől a kir. törvényszéket s Szolnokba vitték. A „berényiek“ azóta folyton harcoltak a kir. törvényszékért, de mi is ottani szerkesztőkorunkban sok pennát eltörtünk ebben az ügyben és nem hiába, mert mint olvassuk Günther Antal igazságügyminiszter vizsgálata azt, illetve újra fölállítja Jászberényben a kir. törvényszéket. Harcoltak a polgárok, jogászok is ezért, de mint szokták mondani: „akinek Krisztus a barátja az nem kárhozik el!“

A berényiek háta mögött sem áll más jó barát, mint az ő régi hű képviselőjük Apponyi Albert gróf vallás és közoktatásügyi m. kir. miniszter. A múltban ők is sokat vártak, sokat reméltek — hiába s most ime a kor, az idő méhe lassan, lassan mind meghozza számukra a várt sikert, mint szokták mon-

dani: „várt lány, várat nyer!“ S ők ime vár helyett kir. törvényszéket kapnak!

Hát vajjon Fogaras, mint megyei székhely, nem kaphatja meg a kir. törvényszéket és pénzügyigazgatóságot?! Vagy nem is mozog az előbbi?! Az nem lehet! Idővel meg kell kapnia! Joga van hozzá, kérje! hiszen központ.

Az örvendetes szaporodásnak indult: „jogász testület,“ továbbá az al és felperesek, vádlottak soha ki nem pusztuló gárdája mozgalmat indíthatna a törvényszék ide hozása érdekében.

Mit ér az, hogy önálló közigazgatási testünk van, amely fejvel, lábbal, no meg jótevőgyű gyomorral is rendelkezik, de nincs erős karja, mely a veszélyeztetett jogrendet az egész megyében megvédelmezné.

Ha igazságot akarunk, megtaláljuk ugyan Fogarason is, de csak apró pirulákban kimért adatokban. A gyógyszer egyszerre nem lehet beadni! Ha Themis bölcsességével jól akarunk lakni, akkor legalább is 60 kilométernyire kell elbambulnunk a kávédarálón Brassóba. Ami bizony megfordítva juttatja eszébe az embernek a latin közmondást, „fiat mundus, sed pereat iustitia!“ Vagyis, hogy: nehezen mozdul az ember az igazságért.

De ezektől eltekintve, beszéljenek már a numerusok is, habár a hiteles kimutatást ebből még most sem kaphattuk meg. Vajjon ki szolgáltatja a kérelhetetlen „iustitia,“ vagy „lex“ számára a legtöbb delikvenst? Mint szokták mondani: a nép gyermekei kiknek hazájuk a havasi

völgy. Ez a nép ugyan néha igen csendes, jámbor, de a csemegi-féle kodex előnyeit, vagy hátrányait a paragrafus forgatást, magyarázatot legkevésbé sem ismeri. A tizparancsolatot pedig a hasznosság szempontjából mérlegeli. Nem igen kérkedünk vele, de a bűnügyek 75—80%-át Fogaraszvármegye szolgáltatja. A polgári perek sem maradnak emellett hátrább! Jó volna tehát, ha a bekötött szemű Themis istenasszony nekünk adna igazságot, vagyis hogy: nekünk volna kompetens, szükséges, már az osztó igazság megdönthetetlen erejénél fogva is a kir. törvényszék. De mit ér az, ha mi akarjuk, oda fent pedig nem akarják.

Ugy járunk éppen, mint az egyszerű cigány a gróf kisasszonnyal, hogy ő el akarta venni a konteszt, csak hogy a grófkisasszony nem akarta. Hoppon maradt! Fájdalom! kettőn áll a vásár!

A lex, iustitia palotája a népességnek csak egy bizonyos részét érinti akár passzív, akár aktív. Mert előfordul ám a megyében olyan is, akinek hála istennek, soha sem volt semmi köze a lex-szel, akik az igazságszolgáltatás vaskörrelétől mentek, küszöbét soha át nem lépték; de létezik-e olyan ember, aki az adóprésalulki szabadult volna? Ugy-e bár nem! Hiszen tűrhető volna még ez is, ha a hatóság teherviselési képességünket alaposan ismerné, megtapogatná kinek-kinek az ütőerét s eltalálná a diagnózist s ne adna a szentelt vizszerű málnaszörpös orvosság helyett töltött káposztát a betegnek s nem forogna fen az az alternatíva, hogy itt-ott ahol csak

Sirolin

Ennek az orvágynak és a testületnek megkülönböztető a köhögést, váladékot, elhárítást.

Tüdőbetegségek, hurutok, számar-
köhögés, skrofulozis, influenza

ellen számtalan tanár és orvos által naponta ajánlva.

Mint hogy értékeiken utáztatokat is kínálnak, kérjen mindenkor „Roche“ eredeti csomagolást.

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Svájc)

„Roche“

Kapható orvosi rendelésre a gyógyszerárakban. — Ára litvánként 4.— koron.

bőrt sejtene, véletlenül eleven husra is bukkannak — az adókvetése és behajtása alkalmából. A mindenható közigazgatási bizottság pénzügyi előadója, respektive a közigazgatási bizottság mindenható pénzügyi referense nálunk csak vendég és sem extra sem intra muros a szegénységet nem ismeri. Láthatatlanban, vagy csak hallomás után a bajt gyógyítani nem lehet.

Minden másképen volna, ha a pénzügyi referens ismerné kereskedelmünk és iparunk pangását, a nagy terhet, nehéz megélhetési viszonyokat polgáraink körében.

Valami csodadolgokat, radikális kurát a pénzügyigazgatóság itt léte után sem várhatunk, hiszen az sem csodaszor, vagy csoda doktor, de enyhülést s a terhek igazságos felosztását igenis remélhetnénk azon esetben, ha körünkben volna s ismerné polgárainkat. Az elhelyezés kérdése sem gátló akadály, nagy áldozatkézség sem kell hozzá.

Tudtunkkal már konkrét ajánlatok hevernek erre vonatkozólag az illetékes minisztérium asztalán. Eljön majd valamikor az az idő is, midőn a két fixa idea között választanunk kell, de egyelőre nyugodjunk bele s ne versengjünk a pünkösdi királyságért, mert még mostan mindakettő csak: *pium desiderium* — fixa idea jól mondják. Konkrét valóság ezzel szemben csak az, hogy nem kérdeznek bennünket, mi pedig komolyan nem mozgolódunk, s így nem is adnak semmit.

Fődolgoz azonban, ha a *kortessvilág*

órája út, ne legyünk idealisták, ne akarjunk mi kiváló novella író, aki csak a zöld s a terített asztal mellett s a papíron politizál, legyen rossz író, de e mellett inkább hathatós, nagy politikus, aki latba meri vetni magát ha kell a *kir. törvényszékért és pénzügyigazgatóságért* s nem tartja azokat fixa ideáknak, fából csinált vas-kerikáknak Fogarasra nézve, hanem keresztül vihető valóságoknak.

Példa előttünk Jászberény, ott most egy megyében két kir. törvényszék lesz, itt pedig egy sincs. Nem circuli quadratura ez sem perpetuum mobile, de agilis főispánunk mellé ügybuzó képviselő is kell hozzá, hogy megmutassuk s nemcsak *csibukos könyves Kálmán!* „*Flectero si nequeo Acheronta movebo!*“

Törvényhatósági bizottsági közgyűlés.

(Folytatás.)

Néhai Bauszner Guidóné volt főispán neje koporsójára a törvényhatóság nevében a temetésen megjelent küldöttség koszorút tett. A közgyűlés az alispánnak erre vonatkozólag előterjesztett jelentését tudomásul vette.

A Grünfeld Ignác-féle sikkasztási ügyben a vármegye a 21223 korona követelését teljes összegben megkapván, az ezen ügybeni eljárás végleg be lett szüntetve.

A vármegyei levéltárnok azon előterjesztésére, hogy a megyei levéltári helyiségek szűk volta miatt s mivel nincs hová a beszállított iratok elhelyeztessenek, a selejtezők 20 évig szüneteltessenek, elhatározta a közgyűlés, hogy a kérést nem veszi figyelembe, mert a szolgabírói hivataloknál sem

áll a meggyűlt iratok elhelyezésére elég hely rendelkezésre.

A községi- és körorvosok lakbér és illetve lakás ügyének rendezésére, — továbbá ugyancsak a körorvosok fuvar- és utiállományainak rendezése és az orvosok rendelési díjainak megállapítása, valamint a városi- és körorvosok szolgálati viszonyairól alkotott vármegyei szabályrendelettervezetek terjesztetvén elő, azok kellően levén szövegezve a törvény értelmében és hiven annak rendelkezéseivel, a közgyűlés által egyhangulag vita nélkül el lettek fogadva és kormányhatósági jóváhagyás végett felterjesztendők lesznek. Az egészségügyi (körorvosi) körök beosztását vette tárgyalás alá a közgyűlés. Az eddigi egészségügyi körök fenntartását tartja célszerűnek a közgyűlés és azok szaporítását csak a fogarasi járásban tartja szükségesnek, hol az eddigi vajdarácsai és vojzai körök fenntartása mellett még egy harmadik kör létesítését is elhatározta. Eszerint a törsvári járásban 2, a sárkányi járásban 3, a fogarasi járásban 3 és az alsóárpási járásban 2 egészségügyi kör, vagyis körorvosi állomás leendő rendszeresítve, melyeknek székhelyeit a miniszteri jóváhagyás után az arra illetékes bizottság fogja meghatározni.

A körök olyképp csoportosítottak, hogy az egész megyében az eddigi 9 kör helyett, jövőre 10 kör lesz, melyekhez legnagyobb részt 8—12 község fog beosztatni, kivéve a vledény-szunyogszéki kört, melyhez csak 2 község és a zernesti kört, melyhez csak 5 község fog tartozni. A beosztás valóban nagy körültekintéssel és praktikus érzékkel történt a tisztí főorvos részéről.

A babaügy rendezéséről alkotott szabályrendelet tervezetet a közgyűlés szintén elfogadta az előterjesztett szövegben. Ennek fontosabb rendelkezései, hogy jövőre az 1908. évi XXXVIII. törvénycikk értelmében a megye területén levő minden nagyközség, valamint a 800 lakóssal bíró minden kisköz-

T Á R C A.

Shakspere egyénisége.

— Szabad liceumi előadás. —

Irta: Babits Mihály.

(Folytatás.)

Shylock meg van törve. „Nem jól vagyok“ — mondja. „Bocsánatot hadd távozzom haza.“ Kiténtorog.

És ime, Shylock a világ csufja lesz. Vajjon komikus hős-e Shylock vagy tragikus? Mindakettő. Shakspere ezek a fogalmak összeolvadnak.

Ugyane csodás átérző képességet mutatja Lear király alakja is. Lear király öreg korában minden királyságát két leánya közt osztotta fel, akik folytonos hizelkedéssel rávették; a harmadikat, aki egyszerű lélek volt s hizelegni nem tudott, kitagadta. Ezt az ősrégi mesét Shakspere egy nagyszerű lélektani rajzra használja fel. A két idős leány, elérve célját az öreg s már-már gyermekes királyllyal azon túl nem sokat törődik. Az öreg ur mindig ingerlékenyebb s végre beleőrül szeretett leányai hálátlanságának gondolatába.

Sok viszontagság után beteg, ajultan legjobb leányához kerül, akit kitagadott. S aki gonddal ápolja. Az öreg király kinyitja szemét,

— Ismersze engem? — kérdi leánya, Cordelia.

— Szellem vagy, tudom — feleli az örült. — Mikor haltál meg? Aztán saját magáról kezd el tűnődni:

— Hol voltam, hol vagyok? Nem mernek rá fogadni, hogy ezek az én kezeim. Hadd lássuk: e tü szurását érzem-e? Szeretnék meggyőződni állapotom felől.

Más költő alkalmat vett volna magának regényeskedni, érzelegni. Shakspere ragaszkodik a valósághoz s a körtani állapot szabatos rajzához.

Az ily rendkívüli emberismerőnek, a szenvedélyek és indulatok ily bámulatos rajzolójának, aki még hozzá roppant reális érzéke mellett is, vagy ép amiatt, mindent egy fokkal erősebben és élénkebben ad vissza a valóságnál: rendkívül hálás téma lehetett a történelem, a középkori angol történelem, a pártszenvedélyek hatalmas hullámaival, vagy a renaissance által divatba hozott római történet, büszke patriciusaival és lázongó plebsével.

Londonban vagyunk, a Temple-kertben. Ott vitatkoznak a Plantagenet és Somerset család sarjai a trónon. Nem tudnak megegyezni. Ekkor Somerset egy fehér rózsát tép a kertből, jelvényül igazságának. Hívei is fehér rózsát tépnek. Plantagenet és hívei ellentéttesül piros rózsát szakítanak. És Warwick gróf e jóslatot mondja:

... E mai civódás,
Mely pártviszályá nőtt a Temple-kertben
A rózsák közt még lelkek exreit
Halálba, ó, halálos sebbe ejti.

S nemsokára Warwick gróf maga fekszik sebesülten a csatatéren.

— Vajha futni tudnál! — szól ura, Somerset. „Akkor sem futnék“ — felel a büszke Warwick és kiadja lelkét. S a fehér és piros rózsza harca dul tovább,

Ime Edvard király meghalt; özvegye félti gyermekének trónját Gloster hercegegtől, a kegyetlen Richardtól. A kis fiúnak nem szabad Richard bácsiról beszélni: „füle van a falnak is.“ A hercegnő panaszkodik az érseknek:

Átkos, viszályos, nyugtalan napok,
Belöletek hányat látott szemem
A koronáért halt meg férjem is
Fel és alá dobattak fiaim
... Egymással küzdenek
Fivér fivérrel, vér a vérrel,
Maga maga ellen. Örült fonák harc...

Hiába! az erkölcsi örültségben szenvedő Richárd, a Shakspere által elhíresült III. Richárd trónra jut s a kis hercegeket fogásgra veti a Towerba, majd megöleti. Dighton és Forrest, a felébredt gyilkosok maguk mondják el a történetet: — Ugy feküdtek a kedves gyermekek:

Ugy, ugy, átölelve egymást
Ártatlan alabastrom karjaikkal,
Négy rózsza egy-tön voltak ajkaik,
Egy imakönyv nyugodt párnájukon;
De é az ördög! — itt elállt a gaz.

ség tartozik községi javadalmozással okleveles bábát alkalmazni. 2000 lakósnál többet számláló községek kötelesek több bábát is alkalmazni.

A fizetés törvényszabta legkisebb mértékére nézve a szabályrendeletben táblázat van, melynek adatai szerint az 500 lakóssal sem bíró Predeál, Lupsa, Kisvajdalfalva, Lucza, Pozsorta, Szeszesor, Szevesztrény és Gajnári községek évi 60 korona fizetés mellett, az 1000 lakóssal nem bíró Felsőmoecs, Fundáta, Magura, Pestera, Sirnea, Törsvár, Ujtóhán, Bucsum, Felsőkomána, Felsővenice, Ohába, Todorica, Alsószombatfalva, Dezsán, Dridiff, Herszény, Huréz, Jaás, Kisberivoj, Ludisor, Marzsínén, Nagyberivoj, Nagyvajdalfalva, Nétot, Reusor, Sebes, Telekirécsse, Vojla, Vajdarécsse, Besimbák, Földvár, Keleti-Nyugati-Felsőszombatfalva, Kolun, Korb, Oláhujfalva, Strézafercisóra és Rukkor községek évi 120 korona fizetéssel, az 1000 lakóssal bíró de az 1500 lélekszámot meg nem haladó Holbák, Simon, Szohodol, Alsókomána, Alsóvenice, Grid, Mundra, Kucsuláta, Ósinka, Paró, Persány, Sarkaica, Vaád, Vledény, Bethlen, Bráza, Galacz, Illény, Kopacsél, Alsóárpás, Alsóporumbák, Alsóuca, Alsóvist, Dragus, Felsőuca, Felsővist, Kerc, Opreakercisóra, Szeráta és Szkoré községek évi 180 korona fizetéssel, az 1500 lakósnál több de a 2000-et meg nem haladó lélekszámmal bíró Alsómoecs, Ótohán, Sárkány, Ujsinka, Liassa, Felsőárpás és Felsőporumbák községek évi 240 korona fizetéssel kötelesek egy-egy okleveles bábát alkalmazni, ellenben a 2335 lakóssal bíró Almásmező község és a 2059 lakóssal bíró Szunnyogszék község évi 150—150 korona fizetéssel 2—2 bábát, a 3901 lakóssal bíró Zernost község 200—200 korona fizetéssel köteles 2 bábát és a 6457 lakóssal bíró Fogaras város köteles 240—240 korona évi fizetéssel három okleveles bábát alkalmazni. — A szabályrendelet arról is jöttékedik, hogy ha

a város vagy községek ennek dacára kisebb fizetést állapítanak meg, vagy a bábát nem akarnák kellő számban alkalmazni, a törvényhatóságnak a törvényben biztosított jogánál fogva kötelessége a bába fizetését a táblázat szerint megállapítani és a kellő számú bábatartásra a községet vagy várost rászorítani.

(Folytatjuk.)

Válasz.

Még a múlt évben irtunk többek kérelme és felszólítása folytán a postai mizériákról a közügy érdekében. Most a közvári posta- és távirdaigazgatóságtól fölvilágosító közleményt, illetve választ kaptunk cikkünkre vonatkozólag, melynek ezuttal készsággel, sőt köszönetünket tolmácsolva, adunk helyet lapunk hasábjain.

A levél a következőképpen hangzik: M. kir. posta- és távirda igazgatóság Kolozsvár.

Sz.: 5233—909.

„Fogaras és Vidéke“ tekintetes szerkesztőségének Fogaras.

Becses lapjának 1908. évi november 29-én megjelent 48., december 25-én megjelent 52. és f. évi február hó 21-én megjelent 8. számában az ottani posta- és távirda hivatalt érintőleg közölt cikkek alapján vizsgálatot tartottam, melynek eredményéről a tekintetes szerkesztőséget a következőkben értesítem.

A fogarasi posta-távirda hivatal vasár- és egyéb ünnepnapon hivatalos órái ép úgy mint a kerület többi kincstári hivatalainál, kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur által kiadott rendeletek alapján állapították meg.

E tekintetben irányadó s a „Posta-távirda rendeletek tára“ 1902. évf. 29. számában közölt 42395. sz. rendelet értelmében a hivatalos órák a vasár és közünnepnapok

délelőttjén úgy a postára mint a távirda és távbeszélőre d. e. 8—11-ig állapították meg.

Ezen rendelet a „P. T.-rend tára“ múlt évfolyam 45. számában közölt 57109. sz. rendelettel oda módosított, hogy 1903. október 1-től kezdve a vasárnapi korlátolt felvételi szolgálati idő a naptárban piros betűvel jelzett összes ünnepnapokra kiterjed. Minthogy az ismertett rendelet intézkedéseivel szemben kivételt tenni nem áll hatáskörömben, azou óhajtásnak, hogy a hivatalos órák 12 óráig tartanak, eleget nem tehetek. A kézbesítés tekintetében kifejezésre juttatott nehézségeket illetőleg mindenek előtt meg kell említenem, hogy a vasuti közlekedési akadályok, késések stb. oly körülmények, melyek a postai szolgáltatnak a kívánt s előirt időben való lebonyolítását következképp megnehezítik. Eltekintve azonban ettől a fogarasi posta-távirda hivatal érkezései között a reggelivel érkezik a legnagyobb anyag melynek feldolgozása, kézbesítésre előkészítése, kiosztása stb. legkevesebb egy és fél órai időt vesz igénybe — ugyannyira, hogy a kézbesítők kiindítása 10 óra előtt nem történhetik meg. Azt pedig, hogy a hivatal a naponkénti kétszeri kézbesítést ne az eddigi gyakorlat szerint délelőtt, hanem egyizben délelőtt és egyizben este eszközölje, több oknál fogva nem rendelhetem el s a jelenlegi beosztástól, mely szerint a kézbesítés d. e. 7 és 10 óra között történik, nem térhetek el. Ugyanis a postahivatal kézbesítő személyzete a II-ik kézbesítéssel a délutáni órákig el van foglaltva s ha a 4 óra 50 perckor érkező posta anyagával újból kellene kiindulnia, a leszámolás a késő esti órákra maradna, mi által a hivatalnak majdnem összes személyzete volna lekötve jóval a hivatalos órák után is ugyannyira, hogy a reggel 7-től késő estig való folytonos zaklatott szolgálat az alkalmazottak indokolatlan s méltánytalan megterhelését eredményezné. De különben is

Átok van a királyi véren, örökölt átok van a hatalmon s a végzet úgy akarta, hogy birtokosai egymást pusztítsák.

Már II. Richárd felesége Izabella is busan ült kertjében férjüért aggódva. Udvarhölgye felakarja vidítani:

— Énekelek valamit.

— Jobban tetszenél nekem, ha sirnál, feleli a királyné.

A testvérharcok borzalmi nem fogyanak. Hubertnek megparancsolta a trónját féltő nagybácsi, hogy a kis Artur herceget vakítsa meg tűzessavval: tegye a trónra alkalmatlanná. A kis herceg megindítóan könyörög:

— Tehetek én róla, hogy Godofréd volt az apám?

Angyal ha jönne s mondaná nekem,
Hogy a szemem Hubert kiszurja, mégse
Hinném, se másnak Huberten kívül
Aj, jaj ne bánts Hubert, ne bánsd szemem,
Inkább ha tetszik vágd ki a nyelvemet,
Csak a szemem ne bánsd! ó a szemem ne!

A zavaros kor hatalmas ércjellemeket szül, akiknek a veszély gyönyörűség.

Ime: Talbot grófnak, a franciák nagy ellenségének cselt vet az auvergnei grófnő, egy francia honleány, nem méltatlan kortárs az orleansi szüznek. Várába csalja és elfogja, de Talbot előre katonáival vétette körül a várat s mikor a grófnő már-már azt hiszi, hogy kezében tartja ellenségét: betörik ajtaját és betódulnak az angol katonák.

— Ime grófuó, — mondja a generális —, nem jól ismertél: most látod csak az igazi Talbott.

Ezek: valója, karja, ereje,
Velük igazza zendülők nyakát
Várost dul és felforgat váratat
És sivataggá tesz egy perc alatt.

De a lgbámulatosabb történeti jellem VIII. Henrik hatalmas kancellárja. Wolsey érsek. Látjuk, minő pompával lép be a király előszobájába. Szolgák viszik uszályát, testőrei vannak. Egy oldaltéketet vet az előszobában várakozó Buckingham hercegre és bomegy a bírálhoz. A herceget rágja a szőgyen: „Lenézett, mint egy hitvány inast,“ gondolja; hercegi őseire gondol és arra, hogy az érsek mellette csak jött-ment parvenü: „a koldus utája több a nemes vérénél.“

Katalin királynő rosz sejtelmektől gyötörve ül szobájában. Szórakozottan hallgatja udvarhölgye zenéjét. A hatalmas érsek jelentette látogatását. A királynő tünődik. Összefüggést keres a nagyravágyó bibornok látogatása és férjének elhidegülése közt.

— Mit akarhat
Szevény kegyvesztett asszonyval velem,
Ez a nagy ur? ha jól meggondolom,
Mem szeretem jövését. Jónak és
Irgalmasnak kéne lennie, ámdé
A csuklya még nem teszi a barátot.

A szegény asszony jól sejtett. Wolsey azért jött, hogy rábeszélje, hogy egyezzen bele a férjétől való elválásba. Ez a válasz

igen nevezetes a történelemben, ez okozza a pápával azt a viszályt, amely az angol hitszakadás elsőcsirája. De Wolsey nagyravágyó számításai is csaltak: a politikai bonyodalomban a nagy bibornok kegyvesztett lesz és ime a kolostor kapujánál látjuk viszont, ahová eltemetni viszi nagy terveit és ábrándjait:

— Isten veled te rang,
Nagyság örökre! — Ember sorsa ez.
Ma a remény virágát ülteti,
Holnap kinyil; harmadnap dér, fagyos
Dér jön reá; s mikor azt hitte már
Szegény bolond, hogy a gyümölcs megért,
Akkor leszárad, és lehull, lehull
Mint én! — Merészen mint a hólyagon
Uszó gyerek, uszáltam a dicsőség
taván soká, a mely fölött, mig
Mig elpattant a felfuitt büszkeség...
Hü világi pompa, rang, gyüllöllek!

Hegy szerette valaha! De az emberi elbizakodottságon átok van.

A büszke Corjolánust is, a leggőgösebb római patriciust, számúzta a köznép, melyet úgy megvetett. Anyja, a férfias jellemű Volunnia keserü gunnyal tesz szemrehányásokat a nép lázító tribunusainak:

— Hőstettet vittetek véghez. Amennyivel nagyobb a Capitólium vára, mint itt a legkisebb ház: annyival nagyobb volt mindnyájatoknál fiam, kit száműztetek.

(Folyt. köv.)

ezen érkezés anyaga oly csekély, hogy egy újabb járat berendezését nem indokolja, az este 6 óra 20 perckor érkező anyagot pedig mivel már az a hivatalos órák után érkezik, még az nap kézbesíteni nem lehet.

Hogy azonban a közönség érdeke a méltányosság határán belül kielégítést nyerhessen elrendelem, hogy mindennap este 6 óra 30—7 óráig a hivatalban jelentkező feleknek a hírlapok és közönséges levélpostai küldemények kiadassanak.

Végül értesitem, hogy a távirat felvételi szolgálat reggel 8-tól szakadatlanul tart esti 6 óráig, mely időig a táviratok a hivatal jelentése szerint fel is vétetnek. A feladott küldemények pedig az előirt időben s indításokkal továbbíttatnak, így a délután feladott küldemények másnap reggel 3 óra 33 perckor induló vonattal nyernek továbbítást.

Kolozsvár, 1909. március hó 19.

Az igazgatóság.

Az ipartörvénytervezet bírálata.

(Folytatás.)

Más szociálpolitikai intézményeknél is tapasztaltuk, hogyan lesz ez az elv a gyakorlatban éppen ellenkezőjévé annak, amire törekszik: annak az osztálynak präponderanciává, amely jobb szervezeténél fogva jobb jobb agitációval és jobb fegyelmi eszközökkel rendelkezik. Mi éppenséggel nem vonjuk kétségbe, hogy eme közvetítés hatósági szervezése is szükséges, vagy kívánatos lehet. Mint ilyenre szükség van reá a fővárosban; az ipar néhány nagyobb központjában is megvan már mint hatósági intézmény s a fokozatos tovább fejlesztése magától válik majd szükségessé. De elhibázott dolognak tartanók, ha az kizárólagosan hatósági lenne s kiragadhatnák azoknak a testületeknek, egyesületeknek és szövetségeknek kezéből, amelyek önként felvették működésük körébe s azt legfontosabb ebbeli szükségleteik kielégítésére eredményteljesen teljesítik. Mind a két közvetítést, a hatóságit úgy mint az egyesületit, sok tekintetben egészen jól lehetne kölcsönösen és egymást kiegészítően szervezni, az előbbit azonban ott, ahol már fennáll vagy be lesz vezetve, teljesen pártatlan kezre kellene bízni, nehogy valamely pártnak vagy osztálynak hatalmi tényezőjévé váljék.

A javaslatnak mélyen tisztelt tervezője különben maga is e kérdésnek más, a javaslatlól eltérő szabályozását helyezte kilátásba s ez a szabályozás bizonyára nagyobb tekintettel lesz a munkaadók kívánságaira.

Ép oly kevésbé barátkozhatunk meg a kényszer-szervezetnek a kereskedelemre való kiterjesztésével. A kereskedelem tudvalevőleg ott virul és fejlődik legjobban, ahol kényelmetlen rendszabályozásnak nincs alávetve. Mily gyakorlati eredményeket érhet el oly testület, amely a nagykereskedelmet (még részvénytársaságokat és szövetkezeteket is), továbbá a közép- és a kiskereskedelmet egyesíti magában, ezeknek az osztályoknak és csoportoknak oly annyira elütő érdekei mellett? Az mindig csak bizonyos hivatalos

közigazgatási teendőik számára alkotott üres, bürokratikus testület lesz s az is marad, a mely tagjainak gazdasági és anyagi érdekeire termékenyítő hatással sohasem lesz.

S mi haszna lesz a gyáriparnak abból, ha belekényszerítik az ipartestületbe, oly testületbe, amelyben a tagoknak legalább kilenc-tized része, gyakran pedig még ennél is jóval több, kézműves?

Mi csak arra az álláspontra helyezkedhetünk, hogy a testületi kényszer elvből csakis a kézműiparra szorítkozzék egyenlő vagy rokon érdekek ápolása céljából, amint ez most is történik; ilyen kényszernek további kiterjesztését indokolatlanak és biábalónak tartjuk.

Egy rendezést azonban mi is, a mint ezt már fentebb megjegyeztük, elodázhatatlan és nagyon sürgősnek tartjuk s majdnem csodálkozunk, hogy a mutatózó jelenségek sulya alatt, amelyek durva kézzel belenyulnak a modern ipar életébe, az még mindig nem következett be. Értjük ezalatt a sztrájk-jog rendezését. Ennek a rendezésnek megvannak ugyan a maga szűkebbre szabott keretei s általános megnyugvást úgy sem fog hozni, de a javaslatnak alapvető határozmányai s az eljárás rendezettebb utja a követeléseknek, vizályoknak és ellentéteknek elintézésénél és kiegyenlítésénél előreláthatólag jobb állapotokat fognak teremteni s a haremódnak szelidebb alakjait előidézni.

Helyesléssel fogadhatjuk ugyancsak a külön ipari és kereskedelmi bíróságok intézményét oly vizályok és követelések elintézésére, amelyek a munkaviszonyból erednek mivel a külföldnek e téren tett tapasztalatai azt engedik remélni, hogy azok nálunk is be fognak válni s mint külön szakbíróságok egyszerű szervezetüknél és szakszerű összetételüknél fogva elő fogják mozdítani az eljárás gyorsaságát és olcsóságát, a miáltal másutt is, így Németországban (1890 óta) és Ausztriában, kitűnnek.

E tulajdonképeni törvényrevíziónak egyéb kérdéseire áttérve, elvi álláspontunkat itt röviden azzal jellemezzük, hogy az itt tekintetbe jövő kézműiparnál a képesítés szigorubb rendezését, a tanonc- és mestervizsgának életbeléptetését — de az előbbit is csak a kézműiparnál — helyeseljük.

Ezeknek az ügyeknek új rendezése jobban felel meg iparos köreink kívánságainak mint eddig. Hasonlóképen helyeseljük az iparoktatás korszerű tagozódását és kiépítését bár kénytelenek leszünk az illető fejezetnél több kívánságunkat felsorolni. Másrésztől már itt kell kijelentenünk, hogy a vándoriparnak a vásározásnak, a végeladásoknak új rendezése kívánságainkat már kevésbé elégíti ki, sőt részben csalódást okozott, amennyiben a szükséges korlátozás helyett gyakran inkább annak ellenkezője tünik ki. A munkásvédelemről szóló fejezetben foglalt több intézkedést ugyancsak olyannak kell tekinteni, amely az ipar fejlődésére csak kártékony és hátráltató hatással lehet. Ezek az intézkedések egyáltalában nem alkalmazhatók egyformán minden számba jövő üzemre, amiből

önként következik, hogy ama viszonyok rendezése nagyobrészt inkább rendeleti uton intézendő el.

Végre itt ezen általános megjegyzések között kívánjuk röviden jelezni állásfoglalásunkat a kollektiv munkaszerződészekkel (Németországban „tarifaszerződészek“) szemben, amelyeknek a tervezetben fontos szerep jutott, még pedig azzal, hogy bár elismerjük az ipargazdaság sok viszonyára nézve a munka- és bérvizonyok rendezésénél a nagy fontosságukat, azoknak a szerződészeknek törvényszerű szankszionálását mégsem ajánlhatjuk. Azok sok helyütt (így már régebben Angliában és az északamerikai államokban) domináló állásba jutottak, de általános érvényre még sem emelkedtek s éppen ezért célszerűbb azoknak meghonosítását a gyakorlati életre bízni, anélkül, hogy a törvényalkotásban ez irányban valami kényszer alkalmaztatnánk.

H I R E K.

A villamtelep tulajdonosok kérelme.

A villamos telep tulajdonosai: Fernengel és Rösler kérvényt nyújtottak be a városi tanácshoz f. hóban, melyben a villamos áram hektowatt órájának az árát 5 fillérről 6 fillérré kérik fölemeltetni. Az áremelés kizárólag a magánfogyasztókra terjedne ki, míg az utcai, kórházi és megyeházi világitást ugyanazon feltételek és ár mellett eszközölnék, mint eddig. Kérik továbbá, hogy a mellékutcák világitását 16 gyertyafényű izzólámpákkal láthassák el, hogy ezáltal az utcai világitásból eredő kár némileg csökkenjen.

Fenti kérésüket azzal indokolják, hogy a köszen ára 30 százalékkal emelkedett. A telep felállításával nagy áldozatokat hoztak a magánfeleknek az ingyenes szerelések bevezetése által. A város utcai világitási általánya is olyan csekély, hogy az önköltség fele részét sem fedezi. Ezt különben a tulajdonosok hiteles számokkal is demonstrálják, amennyiben 130 drb. egész éjjel égő lámpa fogyasztása 648047 FO hw. órát, 80 drb. féléjjel izzólámpa évenként 208780 hw. órát fogyaszt. Az összes lámpák fogyasztása évenként 861217.50 hw.

Az áram hektowatt óráját csak 1 fillér önállóállítási költségekkel számítva, kapnak a tulajdonosok az utcai világitásra szükségelt áram ára fejében 8612 kor. 17 fillért. Ehhez hozzájárul még az izzólámpák kicserélési költsége 655 kor. 20 fill., az ivlámpa szénrudjának a helyettesítése 527 kor. Összesen 9794 kor. 30 fill. De azután világitáson kívül más költséggel járó kötelezettség is terheli a tulajdonosokat, így a városháza

NOVÁK JÁNOS
= DIVATÁRUHÁZA. =

== A tavaszi idény összes újdonságai megérkeztek. ==
Különösen: női ruhaszövetekben, diszekben, női diszkalapokban és napernyőkben dus választék.

teljes szerelése és berendezésébe befektetett tőke kamatozása és törlesztése. Ezekért mindössze 5000 kor. általányt kapnak. S mindezekkel szemben a városi tanács egy második gép beszerzését és felállítását rendeli el, holott az eredetileg befektetett tőke sem kamatoztatja magát.

Hivatkoznak továbbá a kereskedők és iparosok árainak stájgerolására s Magyarország egyes városaiban dívó világítási árakra, így Budapesten 6 fillér, Fiumében 8 fill., Eger 8 fill., Pozsony 6-05 fill., Kassa 8 fill., Miskolc 8 fill., Békésgyula 8 fill. stb. Fogarason pedig 5 fillérről 6 fillérré kérik fölemelni. Ha tekintetbe vesszük a fenti indokokat ezt az egy fillér áremelést sokan indokoltak tartják, mert ott a példa előttünk, amikor a villamos krack beütött, hogy mennyibe került a világítás s amellet nem volt olyan, mintha villammal eszközölték volna s az azzal járó piszok, kellemetlen bűz, ami a villamvilágítás mellett teljesen el esik.

H. Gy.

— **Miniszteri megbízás.** Székely János m. kir. pénzügyi segédtitkár, kataszteri becselőbiztos Háromszék, Brassó és Fogaras vármegyékre a kataszter kiigazítása és a földadó százaléknak megállapítása érdekében előadói teendőkké bizta meg.

— **Matiné.** Az állami főgimn. szokásos Matinéja ez évben április 25-én d. e. 11 órakor lesz a Traasylvániában. A kitünően összeállított műsor a következő: 1. Zenenyitány Mendelssohntól. 2. Lessing Böles Nátánjából. szav. 3. Vegyeskar éneke. 4. Nagy Ignác tisztujtásából szav. 5. Férfikar éneke. 6. A Vasemberből, szavalat. 7. Zenenyitány: Nyári ünnep. 8. Monolog. 9. Vegyeskar éneke. 10. Zene: Hadik Óbester nótája. Mivel az áll. főgimn. vallás és nemzetiségi különbség nélkül neveli gyermekeinket és érezteti jótekonyságát, — reméljük, hogy a közönség is így fogja pártolni az ifjuság előadását.

— **Városi közgyűlés.** A legközelebb megtartott városi közgyűlésnek többek között két kimagasló pontja volt, az egyik a városligetnek 6 évre való bérbeadása, melyre hárman pályáztak, így Guist Péter 1020 koronával, Toma Costi 1000 koronával, továbbá Toth és Réser 700 koronával. A városi képviselőtestület Toth és Résernek adta bérbe 6 évre a városligetet, mivel ezekben a bérlekben legtöbb garanciát látott a rendre, kiszolgálásra ételek és italok jóminőségére vonatkozólag a városi képviselőtestület. Igaz ugyan, hogy ez a bérlet az 1000 korona évi bérlet mellett is a városra nézve 6 éven át 1800 kor. deficitet jelent, de ezzel szemben a bérlek megígérték, hogy ott tetemes javításokat, újításokat fognak eszközölni s ezenkívül rend és pontos kiszolgálás lesz jó ételekkel itaikkal. Majd meglátjuk. A második kimagasló pont az, hogy a két tag lemondásával megüresedett ovodai gondnoksági állásra Zankó Emil főerdészt és Vordáska Vencel főgimn. tanárt választották meg. A többi tárgyat folyó ügyek képezték.

— **A magyar ásványvizek bojkottja.** A helybeli vendéglősök azon elhamarkodott,

minden alapot és okot nélkülöző csatlakozása a brassói és nagyszobeni vendéglős egyesületek által a magyar ásványvizek ellen indított bojkottjához mert a hirneves és kitünőknek elismert erdélyi ásványvizek árai 2—3 fillérral emelkedtek, a fogyasztó közönséget kedvelt jó honi ásványvizeinknek élvezetétől megfosztották — úgy a közérdek mint az egészségügy szempontjából több magyar lapnak hangadására való hivatkozással idején valónak véljük a helybeli vendéglős urakat is — úgy mint azt más magyar városok vendéglősei tették a hazafiság és magyar érdekek szolgálatára való tekintettel — arra buzdítani, hogy merev álláspontjuk feladatával csatlakozzanak a magyar érdekeket szolgáló hazafias kartársaik mozgalmához. Így írja ezt a magyar vendéglős és kávéipar című szaklap.

— **Köszönetnyilvánítás.** A fogarasi m. kir. állami főgimnázium igazgatósága, az ifjusági könyvtárból kielejtett, de a függetlenségi körre nézve nagyon értékes 17 drb. könyvet a Fogarasi Függetlenségi körnek ajándékozta, miért ez uton is hálás köszönetét fejezi ki az elnökség.

— **Új ügyvéd.** Fogaras elég kecses hely lehet az országban, népszerűségének egyik legjobb hőmérője az, ha az ügyvédek száma rohamosan szaporodik így ujabban dr. Reisz és Pandrea ügyvédek után dr. Jakab Zoltán köz és váltóügyvéd telepedik le Fogarason s nyitja meg ügyvédi irodáját a posta és bíróság között levő Neumann Izsák féle ház emeletén. Dr. Jakab Zoltán mint halljuk a székelyudvarhelyi J a k a b Gyula volt alispán fia.

— **Délelőtti hivatal.** A vármegyénél, kir. adóhivatalnál a nyári hónapokban bevett szokás a délelőtti hivatalozás, ujabban a kir. járásbíróság is meghonosította ezt, úgy hogy ott reggel 7—1 óráig tartanak a hivatalos órák, délután pedig csakis az inspekciós járásbírák, bírák mennek fel a hivatalba, természetesen minden délután más és más, akire a sor reá kerül. Jövőre az állami főgimnáziumnál is életbe fog lépni már ez az üdvös szokás úgy a téli mint a nyári hónapokban egyaránt s így a munkaidő Fogarason egyöntetűen és egyformán lesz beosztva, ami igen nagy jótétemény a szegény hivatalnok karra nézve, hogy ezentul a délutáni órák lehetőleg szabadok lesznek s így az ilyen munkabeosztás mellett a lélek is megtalálja a maga jól megérdemelt nyugalomát, pihenését, szórakozását.

— **A községi legelők fejlődése.** Az állattenyésztés állami támogatásáról szóló törvény végrehajtása országszerte megindult, csak mi nem vesszük hasznát. Jó volna pedig, ha Fogaras is mozogna, mert szemérmes koldusnak üres a tarisznyája. Mi mindenünnen kimaradunk. Dicsőszentmártonnal egyidejűleg mozgottunk a pénzügyigazgatóságért. Ott megvan, nálunk még nincs. Jászberény, Makó stb. törvényszéket kapnak! Hja, Jászberényben Apponyi Albert gróf a képviselő és ő háladatos választói hűségéért. Beregvármegyében most három község szerzett nagyobb közlegelőt. Nagylucska, Ujdávidháza és Várkulesa. A földmívelési miniszter e legelővásárlásokat 65,000 kor. államszolgálatával támogatta. Déva színházra kapott nagy összeget az államtól. Hát Fogaras hol marad? Hát mi nem mozgunk?

— **Nemzeti jelvények.** Örömmel látjuk, hogy a Magyarországon létező összes iskolák

homlokán a magyar címer és elsősorban a magyar felírás díszel. Így is kell ennek lennie. Hiszen jól tudjuk, hogy csak a szomszédos Romániában is elsősorban románul kell még a cégfeliratokat is kiírni és csak ha az illető más nemzetbeli kereskedő lefizette a meghatározott jó summa pénzt, azután szabad a saját anyanyelvén is kiírni a nevét a kereskedése fölé.

— **A posta új szervezete.** A hivatalos lap legutóbbi száma Kossuth Ferenc keresk. miniszter rendeletét közli, mely április 1-től kezdve a posta-, táviró és telefon szolgálatra új szervezetet léptet életbe. A rendelet egyrészt a posta minden ágára és ügyére világos és határozott intézkedéseket állapít meg az eddigi hiányos szervezettel szemben, másrészt a végrehajtó szolgálatban, ennek irányításában teljes egyöntetűséget és egységeséget hoz be.

— **Ujsinka állomás megnyit.** Ujsinka, mely eddig csak kocsiállománnyokra volt megnyitva, f. évi április hó 1-étől az összes forgalomra megnyitott.

— **Nincs többé tandíj.** A közoktatásügyi miniszterium korszakalkotó törvénye az ingyenes népoktatásról ez év szeptember 1-ével lép életbe. Az állami elemi iskolákba semmi tandíjat nem kell többé fizetni, csakis az 50 fill. beiratási díjat, ez alól azonban felmentik azokat, akik szegénységüket igazolják. A beiratási díjából tanítói könyvtárakat létesítenek.

— **Utóhangok.** A poétikus tavaszi ünnep, a feltámadás örök ígét hirdető husvét elmúlt. Nem kedvezett szép, napfényes idő az új tavaszi ruhákra, kalapokra, azért nem is volt nagyon népes a korzó. Annál népesebbek voltak a templomok, ahol diadalmas ünnepi beszédek, szép énekkarok adtak hálát az urnak a feltámadás vigasztaló ígéért. Különösen a róm. kath. templomban részeseültek a hivek műélvezetben a remek karénekek hallgatásával. Szép vegyes karok, gyönyörű szólók és duettek hangzottak ott el, Heller karmester fáradhatatlanságát bizonyítva. Héjas Pálné és Oláh Béláné urnők gyönyörű hangja csak fokozta az áhítatot.

— **Hja, a nikotin csabit.** Piscu Miklós zernesti szekeres e hó 13-án bejött Fogarasra, hogy egyik zernesti kiskereskedőnek bevásároljon. Vett is 23 kor. 20 fillérré dohányt, cigarettát és azokat zsákban a szekerre tette, majd tovább ment, vásárolni. Alig jött azonban ki a másik boltból, észrevette, hogy a dohányos zsákot ellopta valaki a szekérről. A tettést keresik.

— **Fuzionálnak az egyletek.** Amit mi már oly régóta emlegettünk, amit már olyan sokszor kinevettük és mint a „szerkesztő kivihtetetlen légvárát“ — oly sokszor kivihteteltek egyes bölcsek, — az ime életképes eszmévé fejlődött most. . . . . más városokban. Hiába, Fogaras nem eléggé érett még ahhoz, hogy az újítást kezdeményezze. Akármi újítást emleget az ember, az neki világfelforgató, felhőbe járó, kivihtetetlen. Ha azonban ugyanazt a dolgot más helyen már életbe léptették, hát egy-két kilenc év mulva itt is lehet majd gondolkozni róla. Nagyváradról és Kolozsvárról halljuk, — hogy ott annyira elszaporodtak az egyletek, hogy már több a soknál. Ezért azután F é d e r Ottó, kolozsvári városi tanácsos elkészítette az ottani egyesületek fuzionálásából alakulandó új egyesület alapszabály tervezetét. Az új egyesület a város vezetése alatt fog működni. Ezzel

azután, — mondja tudósítónk — a gombamódra szaporodó és csupán az egyéni hiúságot szolgáló egyletek utja el van vágva.

— **Ipari szaktanfolyamok.** A m. királyi technológiai iparmuzeumban rendezett kisipari gép- és szerszámkiállítás kapcsolatban a következő tanfolyamok rendeztetnek: 1., az elektromotorok kezeléséről 5 tanfolyam 6—6 napig; 2., a galvanizálási eljárásról, 4 tanfolyam 4—4 napig. A tanfolyamok látogatása díjtalan, oszakis a beiratkozásért kell 2 koronát fizetni. Vizsgázni nem lehet, de a tanfolyamot szorgalmasan látogató hallgatók látogatási bizonyítványt nyernek. A tanfolyamok bármelyikén résztvenni kívánók vasuti kedvezményben részesülnek, ép úgy, mint a kiállítást megtekintők, de nem szükséges tizes csoportokban utazniok, hanem utazhatnak egyedül is. Egyes érdemes és szegénysorsu iparosok korlátozott számban utazási és a tanfolyam tartama alatt napi 4 korona ellátási segélyben is részesülhetnek. Jelentkezhetni a brassói kereskedelmi és iparkamara titkári hivatalánál.

— **Tudomásul.** Lapunk 14. számában „Idillikus élet” címen megjelent hírnök írásakor Sajó Ernő kir. gazd. gyakornok urat nem ismertük, hogy ő a Bethlen-utóában tárogatózni szokott, arról sejtelmünk sem volt; éppen ezért a netaláni félremagyarázások elkerülése céljából készséggel kijelentjük, hogy az említett hír a Bethlen-utóában trombitázó gyermekekre vonatkozott és így abban Sajó urra semmiféle célzás nem történt.

— **Utazási ösztöndíj iparosok számára.** A brassói kereskedelmi és iparkamara ezenel közhírré teszi, hogy a kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur iparosoknak a külföldi ipari viszonyai tanulmányozása által leendő további kiképzése céljából minden egyes hazai kereskedelmi és iparkamara részére évenként kiosztandó egy-egy 600 koronás ösztöndíjat rendszeresített. A brassói kamara kerületre eső ilyen ösztöndíjért folyamodhatnak a kamara kerületben — mely kiterjed Brassó, Nagyküküllő, Szeben és Fogaras vármegyékre — állandóan lakó vagy abban született és illetőséggel bíró iparosok. Az ilyenkor 1 kor. magyar bélyeggel ollandó folyamodványban, mely magyar nyelven szerkesztve a kereskedelemügyi miniszteriumhoz intézendő, részletesen felemlítendőik illetve igazolandók: folyamodó lakhelye, családi és vagyoni viszonyai, foglalkozása, előképzettsége, nyelvismeretei, erkölcsi magaviselete, esetleges tanulmányai, az általa esetleg elnyert kitüntetések és végül az ösztöndíj elnyerése esetén teendő utazás iránya, valamint az is, vajjon az illető katonai kötelezettségének eleget tett-e már és vajjon az illető katonai kötelezettségének eleget tett-e már és vajjon biztosítva van-e előre is egy megfelelő külföldi gyárban vagy műhelyben való alkalmaztatása esetleg valamely külföldi szakiskolába leendő felvétele. Megjegyeztetik, hogy az illetőnek kötelezettséget kell vállalnia az iránt, hogy az ösztöndíj különbeni visszafizetésének terhe alatt vissza fog térni hazájába és külföldön szerzett ismereteit itt fogja értékesíteni. Azok, a kik katonai kötelezettségüknek még nem tettek eleget, vagy az alól felmentve nincsenek, az ösztöndíjra nem számíthatnak. A kiskorukért atyjuk vagy gyámjuknak kell kezességet vállalniok a fenti kötelezettség betartása tekintetében. A folyamodványok legkésőbb f. 6. május hó 10-éig a kamara iktatójánál

beterjesztendőik; a kamara aztán azokat javaslatával együtt a kereskedelemügyi miniszteriumhoz fogja felterjeszteni.

— **Nem fűtyöl a gőzös.** Ismét egy megszokott dologgal kevesebb. Kossuth Ferenc keresk. miniszter rendeletet adott ki, amellyel korlátozza a vonatok gőzsíp jelzését. A rendelet indokolása elmondja, hogy a gőzsíp által adott jelzés eltompította a vasuti személyzet figyelmét, de a vasut közelében lakók, meg az utasok nyugalmát is zavarja. Ennélfogva május 15-étől kezdve nem fűtyöl majd a gőzös.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

THIERFELD DÁVID.

MUSCHONG-BUZIÁSFÜRDŐ
BUZIÁSI PHÖNIX ÁSVÁNY VIZ
ÜDÍT-GYÓGYIT

ORVOSILAG AJÁNLVA.

Fogarasi főlerakat SCHUL HENRIK cégnél.

A fogarasi kir. járásbíróság, mint telekkönyvi hatóságtól.

Sz. 2375—909. tkvi.

Hirdetmény.

Nagyberivoj községre nézve az 1892. évi XXIX. t.-c. értelmében a tényleges birtokosok tulajdonjogának a telekkönyvekbe való bejegyzése és a telekjegyzőkönyvi bejegyzések helyesbitése iránti eljárás befejeztetvén, — ez azzal a felszólalással tétetik közzé:

1) hogy mindazok, — kik az 1886. XXIX. t.-c. 15. és 17 §-ai alapján, — idéztetve e §-oknak az 1889. évi XXXVIII. t.-c. 5. és 6. §-aiban és az 1891 évi XVI. t.-c. 15 §. a., pontjában foglalt kiegészítéseit is, — valamint az 1889. XXXVIII. t.-c. 7. §-a és az 1891. évi XVI. t.-c. 15. §. b., pontja alapján eszközölt bejegyzések vagy az 1886. XXIX. t.-c. 22. §-a alapján történt törölések érvénytelenségét kimutathatják, — e végből törlési kereseteket hat hónap alatt, vagyis 1909. évi október 26-áig bezárólag a telekkönyvi hatósághoz nyujtsák be, mert az ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után indított törlési kereset annak a harmadik személynek, a ki időközben nyilvánkönyvi jogot szerzett, — hátrányára nem szolgálhat:

2) hogy mindazok a kik az 1886. XXIX. t.-c. 16. és 18. §-ainak eseteiben — ideértve az utóbbinak az 1889. XXXVIII. t.-c. 5. és 6. §-aiban foglalt kielégítéseit is — a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzése ellenében ellenmondással élni kívánának, irásbeli ellenmondásukat hat hónap alatt, vagyis 1909. október 26-áig bezárólag a telekkönyvi hatósághoz nyujtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő letelte után ellenmondásuk többé figyelembe vétetni nem fog.

3) hogy mindazok, kik az 1) és 2) pontban körülírt eseteken kívül az eljárás és az ennek folyamán történt bejegyzések által előbb nyert nyilvánkönyvi jogukat bármely irányban sértve vélik ide értve azokat is, a kik a tulajdonjog arányának az 1889. évi XXXVIII. t.-c. 16. §-a alapján történt bejegyzését sérelmesnek találják — e

tekintetben felszólalásukat tartalmazó kérvényeket a telekkönyvi hatósághoz hat hónap alatt — vagyis 1909. évi október 26-ig bezárólag nyujtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő elmulta után az említett bejegyzéseket csak a törvény rendes útján és csak az időközben nyilvánkönyvi jogokat szerzett harmadik személyek jogainak sérelme nélkül támadhatják meg.

Együttal figyelmeztetnek azok a felek a kik a kiküldöttnek eredeti okiratokat adtak át, hogy a mennyiben azokhoz egyszersmind egyszerű másolatokat pótlólag benyujtanak, — az eredetieket a telekkönyvi hatóságnál átvehetik.

Fogaras, 1909. évi április hó 10-én.

A kir. járásbíróság, mint tkvi hatóság.

D. R. H a r m a t h J e n ő,
kir. járásbíró.

Kiadó

két szobás utcai lakás konyhával.

Bővebbet a Hermann-féle gyógyszerár.

Eladó

egy jókarban lévő CIMBALOM

További felvilágosítást ad:

Kovács Alajos Vár-tér 26. sz. alatt.

Egy jó házból való fiu mint
gyakornok (piccolo)
a MERCUR szállodába felvétetik.

3 szoba, konyha és mellékhelyiségekből álló

lakást keresek
azonnali beköltözésre.

Ajánlatokat a kiadóhivatalba kérek.

Sz. 376—909.

Versenyárgyalási hirdetmény.

A fogarasi m. kir. ménesbirtok igazgatóságának hivatalos helyiségében 1909. év április hó 30-án délelőtt 11 órakor megtartandó zárt irásbeli ajánlati versenyárgyaláson 80 darab vészen átment fehér kondorszörü mangalioa sovány süldő sertés, melyek közül 33 darab herélt koca és 47 darab ártány el fog adatni.

Az egy koronás bélyeggel és a megajánlott ár 10%-ával ellátott zárt irásbeli ajánlatok legkésőbb f. év április hó 30-án délelőtt 11 óráig aláírt igazgatóságához benyujtandók. — Később érkező ajánlatok nem vehetők figyelembe.

A sertések a ménesbirtok porumbáki gazd. kerületében vannak elhelyezve s ugyanott a kerületi intézőségénél megtekinthetők. Porumbák vasuti állomás a nagyszében—fogarasi vonalon.

A részletes eladási feltételek a fogarasi m. kir. ménesbirtok igazgatóságánál bármikor megtekinthetők, esetleg kívánatra megküldetnek.

Fogaras, 1909. április 14.

Fogarasi m. kir. ménesbirtok igazgatósága.

Sz.: 45—909. végrh.

Árverési hirdetés.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a brassói kir. törvényszéknek 1909. évi 116. számú végzése következtében Dr. Rosenberger János fogarasi ügyvéd által képviselt Bischitz Holitscher és Schveiger budapesti cég javára 500 kor. s jár. erejéig 1909. évi január hó 28-án fogatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 800 koronára becsült következő ingóságok u. m.: selyem szövet nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a fogarasi kir. járás-bíróság 1909-ik évi V. 28/2 számú végzése folytán 500 kor. tőkekövetelés ennek 1908. évi december hó 1 napjától járó 6% kamatai, 1/3% váltódíj és óvással együtt eddig összesen 115 kor. 36 fillérben bíróilag már megállapított költségek erejéig Fogarason alperesek piaci üzletében leendő megtartására 1909. évi április 30-ik napjának d. u. 2 órájára határidőül kitzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Fogarason, 1909. évi április 13.
Gyárfás Ferenc,
kir. jbir. végrehajtó.

! Nyavalyatörés !

Ki nyavalyatörés, görcs és más ideges állapotba szenved, kérjen iratot, ingyen és bérmentve kapható a szabad. határy gyógyszerár által Majna Frankfurt.

**Egy rossz gyomor
: mítsem bír el :**

és ennek állandó következménye: étvágytalanság, gyomor-fájás, rosszullet, emésztésizavarok, főfájás stb. ez ellen legbiztosabb segély a

KAISER-féle

! Fodormenta-Caramellek !

Orvosilag kipróbálva Mint gyógyszerhatása: éltető, emésztést elősegítő és gyomorerősítő. !!

Csomagja 20 és 40 fillér.

Legnagyobb kitüntetés
Areny allemérem Nürnberg 1906.

Globus
Fém tisztító kivonat

jobban tisztít
mint minden-
féle más.

Fém tisztítószer

Legnagyobb kitüntetés
„Grand Prix“ St. Louis 1904.

**Amortizációs
tisztvis. kölcsön
ügyekben**

díjmentes felvilágosítást nyújt

Az „O. m. I. ált. tisztviselő-egylet kolozsvári képviselősege“

Kolozsvár,
Ferencz-József-ut 7. szám alatt.

Válaszbélyeg csatolandó.

Hölgyek
— részére nélkülözhetetlen! —

**Legjobb szépítő szer a
Földes-féle MARGIT CRÈME**

Pár nap alatt biztosan eltávolít szeplőt, májfoltot, pattanást, bőrtakát (Mitteser) és minden más bőrbaját. Kisimítja a ráncokat és az arcot fehérré, simává varázsolja, üdít és fiatalít.

Ára: kis tégely 1 korona, nagy 2 korona.

Kiváló toilett-cikkek: Margit-hölgypor (3 színben) 1.20 kor. Margit-szappan 70 fillér, Margit-fogpép 1 kor., Margit-aroviz 1 kor.

Kapható Fogarason:
Hermann P. János, Steinburg A. Pildner,
Dr. Kontesveller Károly gyógyszerészeknél.

Páratlan és erős hatásu.

Ovakodjunk
nőszemélyektől!

Keil-lakk

legkitünőbb mázoló-szer puha padló számára.

Keil-féle viasz-kenőcs kemény padló számára.

Keil-féle fehér „Glaser“ fénymáz 90 fill.

Keil-féle arany-fénymáz képkereteknek 90 fill.

Keil-féle szalmakalap-festék minden színben.

Keil-féle legfinomabb cipő krém 30 fill.

Mindenkor kaphatók:

Járos I. cégnél Fogaras.

Brassó: Lang és Theil. || Szent-Agotha: Gunne 1 stv.
Nagy-Szeben: Misselbacher I. B. || Ujgyház: Buchholzer György.

Magyar ember csak magyar ásványvizet igyék!

Magyar ásványviz forgalmi és kiviteli részvénytársaság
Budapest, V., Bathory-utca 5. szám.

Kizárólag természetes magyar ásványvizet hozunk forgalomba.

Borszéki Boldizsár, idült gyomorbajell. 26 fil.	Egy liter víz ára palackcsere mellett:	Horgász, étvágygerjesztő — — — 28 fil.
Borszéki Főkut, az ásványvizek királya 26 „	Boholti, üdítő viz — — — 26 fil.	Kászón-Salutaris — — — 32 „
Borszéki Kossuth, vérszegénység ellen 26 „	Előpataki, sárgaság ellen — — — 20 „	Répati, égvényes ásványviz — — 24 „
Bodoki Matild, alkális savanyuviz — 22 „	Felsőrakosi Mária, légesohurut ellen 16 „	Székely-Selters, idült gyomorbajok ell. 22 „
Baross, vesebaj ellen — — — 18 „	Hargitaligeti, üdítő ital — — — 26 „	Sztojcai, cákorbetegség ellen — — 32 „
Borhegyi, hughyhajtó — — — 18 „	Gloria, könnyen emészthető — — 20 „	

Kérdezze meg az orvosát és megtudja hogy a **természetes ásványviz** gyógyhatása és kellemes íze össze nem hasonlítható a mesterséges ásványvizekkel.

Magyar ásványvizekkel a külföld majdnem összes gyógyvizei pótolhatók.

Raktár: THIERFELD LIPÓTNÁL FOGARASON.

Kotta újdonságok.

Kaphatók: Thierfeld Dávid könyv-, papir- és zeneműkereskedésében.

	K. fill.		K. fill.
Frater Lóránd, 100 dal zongorára, énekre	3.—	Bákirálynő, magyar szöveggel	3.—
" " 3 magyar népdal	2.—	Varázskeringő, I—II. füzet, egyveleg á 3.	6.—
" " 100 szál gyertya, 100 itce bor	2.—	" teljes operett	6.—
Tatárjárás, egyveleg I—II. füzet á 3.	6.—	" " " " " " " "	2.40
" Keringők	2.40	A Modern Betyár	1.80
" Indulók	2.40	Csibikém, kuplé	1.80
Dollárkirálynő, egyveleg I—II. füzet á 3.	6.—	Esti dal	1.80
Dollárkeringő	2.40	Vera Violetta, Operette 1 felvonásban	3.—
Dollárkirálynő, Ringbrein dal	1.80	120 magyar dal album, írta Huber Sándor	3.—
Csók király, 1 füzet	3.—		

Ugyszintén nagy választék mindenféle klasszikus kottákban, számonként 24 fillér. Nagy választék a GERŐ-féle zeneműtárban I szám ára 20 fillér.

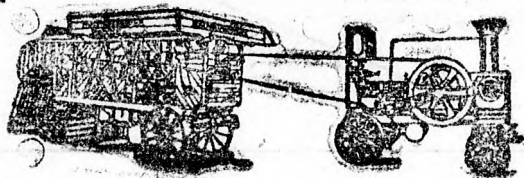
Számtalan első díjakkal és díszoklevelekkel kitüntetve.

KALMÁR ÉS ENGEL

MOTOR- ÉS GÉPGYÁRA

BUDAPEST, V., Lipót-körút 22.

Ajánlja egy cseplőgépet, mint malomüzemre leg-egyszerűbb benzínmotorjait, benzínlokomobiljait valamint szivógázmotorjait, melyek V., Lipót-körút 22. bármikor üzemen megtekinthetők.

Teljes jótállás
!! kitűnő cseplésért !!

Ezen motorok egyenletes járásaik és bámulatos egyszerű szerkezetük folytán bármely legjáratlanabb ember által is azonnal könnyen kezelhetők.

Árjegyzék ingyen! — Olcsó árak részletfizetésre!

„M-i-t?” — „Papa megengedte! Hisz’ valódi Jacobi-féle Antinicotin-cigarettafüvetek fadobozban.

Figyelem! Csakis a „JACOBI” jelzéssel valódi! Minden fadoboz egy érdekes hüvészkártyát tartalmaz.

Hirdetések jutányos árban felvételnek e lap kiadóhivatalában.

PÉNZ

KÖLCSÖNT

kieszköziünk 1800 K évi fizetéstől kezdve köztisztviselőknek és katonatiszteknek a legtöbb esetben kezes nélkül, kötelevényre 10—30 éves törlesztésre 6—6¼% kamatra. Régi tartozásokat előnyösen konvertálunk. Minden köztisztviselő tegyen hozzáunk kérdést a szükségelt kölcsön tárgyában, mert vállalatunk a legnagyobb bankokkal állván összeköttetésben, módunkban áll az egyáltalán elérhető legnagyobb összegű kölcsönt a legelőnyösebb feltételek mellett kieszközölni.

Levélbeli kérdésközlésnél okvetlen megírandó a kölcsöntkérő neve, állása, lakhelye, kora, szolgálati ideje, fizetése, fizetését terhelő tartozások összege és hogy van-e biztosítási kötvénye. Ezek közlése után mi díjtalanul részletes felvilágosítással szolgálunk. Előleges költséget nem kérünk, a közvetítési díj pedig a kölcsön feivétele után fizetendő.

Váltókölcsönt magánosoknak, tárcahitelt nagyobb kereskedőknek, vállalkozóknak stb. továbbá kölcsönt biztosítási kötvényre, sorsjegyekre, értékpapírokra, katonai házassági óvadéokra, vidéki takarékpénztárak és bankok részvényeire egy nap alatt legelőnyösebben folyósíthatunk. Kérdésközléshez válaszbélyeg csatolandó.

Gerő Testvérek,

törv. sz. bej. hitelvállalata: Budapest, VIII. Rákóczi-ut 57. sz.

Kitűnő minőségű és legmagasabb szilárdságú Portland-Cementet ajánl olcsó áron a

Portland-Cement-Gyár

Brassóban.

Fogarasán kapható: Gebauer W., Schul H. és Thierfeld L. urak kereskedésében.

Ny. Thierfeld Dávid könyvnyomdájában, Fogarasos.